

Tő melletti történetek: Julis

Az erdészetvezetői munkakör átvételénél egyszerre kell megismerni mindent. Elődöm – a precíz, elkötelezett erdőmérnök –, ahogy kitétte a lábát a több hetes átadás-átvétel után, már jöttek az ügyfelek. Az óvodavezető elhadarva néhány jókívánságot – máris rátért a lényegre, miszerint elődöm jelentősebb faanyagot ajándékozott az óvodának játszótér építéséhez, de még nem szállítottuk le.

Egyébként örömmel közli, hogy fia-mat felvették a nagycsoportba és Vuk kistróka lesz a jele.

Jött a környék egyetlen tsz-ének főagronómusa, hogy elődöm határozottan megígérte, visszavonja a feljelentést, amit a tsz juhainak tiltott helyen való legeltetése miatt tett. Amúgy nagyon jóban voltak – remélik hasonlóan velem is –, elismert szakembernek tartották, de bizalmasan csak velem közli, hogy az utóbbi időben igen feledékeny volt.

Jött a piriscei cigányok öt fős küldöttsége, akik szenvedélyesen kritizálták teherautó-sofőrjeinket – és felmenőit –, mert átrobogva a falu főutcáján az ablakon kinyújtott kezükben tartanak egy-egy kettévágott ékszíjat, ezzel tesékelik le őket – úgy 50 km-es sebesség mellett – finoman az út közepéről. Emiatt néha már a járdán is kénytelenek voltak gyalogolni.

Tűzépvezető Miska bá inkább az ő irodájába invitált, mert egy pár pohár bor mellet mégis csak könnyebb ismerkedni. Örömmel vállaltam. Ez volt az első fájdalmas döntésem. Helyi „noha” bora volt. Nagyon dicsérte, napi három litert szokott jókedvűen elfogyasztani. Úgy láttam már két liternél tart. Egy kicsit bőbeszédűen elmesélte, hogy a 40-es évek végén 50-es évek elején tanácselnök is volt. Akkoriban évente egy bizottság szemlélte meg a határt: a bejelentett vetések szépen fejlődnek-e a haza javára? A bizottság társadalmi munkásokból állt, szertárosból, benzinkutasból, könyvelőből. Mármint Miska bá nem mindig ragaszkodott a valósághű jelentéshez. Ezért aztán a kiszálló bizottságnak kénytelen volt a nyírlugosi állami gazdaság ide eső rozsvetéseit is községi földként bemutatni. Majd egy tanyához mentek, ahol pont megkészt disznóölést tartottak. Ott egy kicsit elidőztek. Pár pohár „dena” után a bizottság már panaszkodásig jutott. Milyen nehéz nekik egy-egy határszemle után

a vétkes gazdákat átadni az ávónak. Miska bácsira egy alig visszafolytható csuklási folyamat tört rá.

Amúgy a „dena” egy aromagazdag likőr volt, népi körökben. Előállítására sem bonyolult. A bolti denaturált szeszt nagyobb mennyiségű karamellizált cukorra öntötték rá. A nagy sístergés után kellemes „likőr” lett belőle. Öt év ott-tartózkodásom alatt egyszer sem mertem megkóstolni.

Folytatva a határjárást, késő délután még ugyanannak az állami gazdasági rozsvetésnek a másik oldalát mutatta be és a bizottság határozottan megelégedve ment haza. Csendesesen megjegyzem, ezt már a harmadik liter bor után mondta.

A feltűnően jól sikerült jelentés viszont egy megyei brigád vizitálásává váltotta ki. Aznap dupla sürgős telefonhívást kapott a bóbiskoló tanácselnök, az előző község elnöke hívta rekedt hangon, hogy tőle most mentek el és Bélteket vették célba. Miska – bekalkulálva a sürgős telefon akkori időigényét – éktelelen gyorsan kirohant az irodából, de már a községháza bejáratánál belebotlott a küldöttekbe. Érdeklődtek a tanácselnök irodája felől, mire szolgálatkész útbaigazítást adott: a folyosó végén balra, majd elsielt. Aznap szívós keresése ellenére sem találták meg.

Az erdészettel való ismerkedés fel-emelő volt. Értelmesen, jól szervezeten és főleg fegyelmezten mentek a munkák. Köszönhető – a már említett – elődömnek, aki jó vezető, jó szakember létére igényes, rendszerető ember volt.

Köszönhető továbbá Sanyi évfolyamtársamnak, aki mindenben segített, holott akár ő is lehetett volna az erdészetvezető. De soha sem rosszindulat, sem „betartás” nem vezette velem szemben. Örökké hálás vagyok neki.

Szinte elhanyagolható nehézség azért mindig adódik. Nagy lendülettel beindult a jövő évi (1971) erdészeti terv készítése. Az erdőművelési műszaki vezető is új fiú volt és reményekkel gazdagon várt engem, hogy majd az erdőművelési terv készítésében derekasan részt veszek. Én a volt központi fahasználó! Micsoda optimizmus és sajnos milyen nagy csalódás. Pillanatok alatt kiderült, hogy egyformán semmit sem értünk hozzá. De azért megcsináltuk. Igaz több éjszakába is belecsúsztunk, sokat dolgoztunk. Végére érve már nagyon magabiztosak lettünk. Alaposan megünnepeltük

magunkat, kiváló pálinkáink voltak. Az ünneplés nem tartott sokáig. Néhány nap múlva a nyíregyházi központból vészjelzéseket kaptunk. Idős, nagy teherbírási benti kollegák mesélték, hogy ilyen halálsikolyokkal sűrűn tűzdeltek – artikulálatlan üvöltést még soha nem hallottak, mint akkor a tervosztály-vezető Józsi bácsi irodájából.

Józsi bácsi egy kedves, bölcs úriember volt, aki különösen a fiatalokkal volt elnöző.

Ámde az erdészeti tervünk a kezébe került, amit megelégedve lapozgatott, hiszen a fahasználatot Sanyi, az általános költségeket Miska, az erdészeti főkönyvelő csinálta meg a megszokott magas színvonalon.

De ott volt az erdőművelési rész is. Úgy mondják, hogy rövid időn belül végzett az amúgy értékes irodabútorokkal, egyetlen székláb, vagy szekrény-üveg nem maradt épen.

Szóval rekord gyorsasággal meg kellett tanulni a művelés mindennemű tervezését és adminisztrációját. Szerencsére sikerült. Néha már – bár kissé gyámoatlan – tanácsadásra is vállalkoztam. Közben volt időm őszinte elismeréssel adózni az erdőmérnöki kreativitás és a szinte polihisztori tudás eme briliáns produkciójának. Illetve akik kitalálták az egy-, több éves, befejezett erdők stb. szakmai és pénzügyi elszámolását. Jól képzett közgazdász főkönyvelők már a harmadik alapos magyarázat után ünnepélyesen kijelentették, hogy végre értik.

Na de a Nyírbélteki erdészethez tartozó 6 és fél ezer ha-os erdő döntő része szép és értékes volt. Az alföldön kevésszer esik meg, hogy olyan tölgyesekben sétálhatunk, mintha katedrálisban járnánk. És ráadásnak még a „Fényi-erdő”. Bár 4/5-része sajnos Romániába esik, de ami itt maradt az is csodálatos. Gyöngyvirágos tölgyes volt, hihetetlen fafaj- és cserjegazdagsággal. Azt a határszakaszt a román határőrök valamiért kiemelt gondossággal védték. A 6 m széles határsáv mindig frissen volt tárcsázva, ha egy száraz ág ráesett, egy vaddisznó átment azonnal intézkedtek.

Ez a precíz őrzés sok fejfájást okozott a legidősebb erdésznek, Jani bácsinak, aki családjával a határhoz nagyon közeli erdészházban lakott irigylésre méltó romantikus környezetben. Nagyon szerette az állatait. Szabadon tartani. A ha-

tárőrök utolsó figyelmeztetéseként már a teljes állomány elkobzásával fenyegettek. Vagy legalább Julist – az idősebb vezértehenet – akarták elvinni. Julis nyomát már az újonc határőr is ismerte a friss tárcsázáson. Mindig ő volt az első, aki sajnós vitte maga után a csordát is. Még a kocák is mentek vele.

De most nem volt semmi baj. A szülők elmentek a nyír bátori vásárra, de erős figyelmeztetéssel otthon hagyták Janikát, az erdészeti technikumban első osztályos fiukat állatorzósra. Janika viszont – élve a szabadsággal – fontosnak tartotta a közelben kapáló erdőművelő lányok ellenőrzését. Érthetetlen módon kicsit elidőzött. Mire észbekapott, az állatállomány már olyan mélyen legelt román területen, hogy alig látta.

Meditálásra itt nem maradt idő, mert közeledett a román határőrök vizitje. Felkapta hirtelen apja 45-ös gumicsizmáját és sajnós tiszta nyomokat hagyva átrohant a határsávon. Megfordította a jószágokat, könnyen jöttek érezték, hogy bűnösök. Majd a határsávnál felpattant Julis hátára – hogy lehetőleg fölösleges nyomot ne hagyjon – és haza kormányozta a csapatot, akik egy ideig

még bámulták Janikát, várva az ilyenkor megszokott verést. De ez most elmaradt.

Janinak fontosabb volt, hogy – társadalmi munkában – még egyszer ellenőrizze a kapálókat. Egyesek megesküdtek volna rá, hogy a süldő erdész a lemaradók a szoknya alá nyúlással ösztökélte némelykor. A brigádra nézve – úgy látszik – nem hatott serkentően ez a zseniális munkavezetői találmány. Egyre többen lettek a lemaradók.

Akkortájt a nagy hőségekben illetenségnek számított bugyit hordani.

Na, Janika éppen, hogy hazaért már, a szülők is megjöttek. Gyors, de igen kritikus szemle után a papa már valami dicséret-félét mormogott a foga között, mikor a józan ész határát súroló sebességgel bevágódott a nyírbrányi határőr lak-tanya GAZ gépkocsija. Még az, de a legmagasabb rangú körzeti parancsnokok szálltak ki belőle, némelyiknek a szája rángatózott. Azonnal rátértek – vészjóslóan fojtott hangon – jövetelük céljára, miszerint elsősorban nem is a jószágok szomszédolása volt a magas delegáció kiszállásának kiváltó oka, hanem a tisztán kivethető 45-ös gumicsizma-nyom,

melyik nyom nem jött vissza. Ezért túldoldalon már nagy mélységben kiemelt mozgósítással keresik a Magyarországról „átdobott” diverzánst. És záros határidőn belül elfogadható jelentést kell a külügy-minisztériumba küldeni.

De sajnós nem hozott eredményt – a személy kilétére – sem a fenyegetés, sem a nem éppen szalonképes néhány népies kifejezés használata sem.

Majd kényszerű távozásuk után – a rejtélyeket gyűlölő – házigazda kiszámított mozdulatokkal lecsatolta apjától örökölt „jutasi őrmesteri” nadrágszóját és néhány perc múlva megoldódott a közelmúlt legveszélyesebb „kém átdobási” ügye. Még ha egy kicsit csattanósabbra is sikerült az akció Janika szempontjából.

Lassan, lassan aztán elültek a hullámok a – még a Varsói Szerződés harmóniáját is veszélyeztető – határsértés ügyében. Ráadásul a Julis tehén és társai kirándulása is büntetlenül maradt a nagy zűrzavarban.

Felejthetetlenül szépek és romantikusak voltak azok az idők. Különösen a nyári hónapokban.

Szőőr Levente

Hortobágyon jártak a nyugdíjasok

A magyar pusztával ismerkedtek szeptemberi találkozójuk alkalmával az Országos Erdészeti Egyesület Debreceni Helyi Csoportjának nyugdíjásai.

Másféltucat idős szakember fogadta el a szervezők meghívását. Az összegyűlteket Hortobágyon a csoport elnöke, *Sípos Géza* köszöntötte, aki a közelmúltban vehette át az Egyesület egyik legrangosabb kitüntetését, a Bedő Albert emlékérmét. A rendezvény házigazdája a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. volt. Elsőként *Gencsi Zoltán* igazgató mutatta be a társaság működését, ezt követően pedig a puszta történetéről kaptak tájékoztatást az erdészek, és az őshonos magyar állatfajta megnézésére is jutott idő. A jó hangulatú programot kötetlen beszélgetés zárta – tájékoztatót *Tölggyfa Gábor*, a Helyi csoport titkára.

Kép és szöveg: **Vereb István**

A pusztán még az ősi jól bevált gémeskútból merik a vizet

A szép látványtól a jelenlévőket hatókrös szekérrel sem lehetett elvontatni

Új kiadvány a fáról, a fa misztériumáról: Láttalak felnőni

Egy 400 évig tűzben álló, és el nem égő fakémény; bükkfák, melyek nem repednek; a különös cirbolyafenyő; lucfenyők, melyeket egyetlen szű sem akar elfogyasztani; az energiaszállító erdő; a fa misztériuma: csodálatos utazásra hívja olvasóit *Ervin Thoma* – az ősi és új élet felfedezésére a fával, erdővel és holddal.

A finnek többet szeretnének kihozni az erdeikből; erdészeti, erdőipari közvéleménykutatás

16 éve visszatérően elvégzett, a finn erdőgazdálkodás és erdőipar megítélését mérő közvéleménykutatás 2009. évi felmérésének eredményeit ismerteti egy cikk a Finn Erdészeti Szövetség által működtetett forest.fi honlapon. Figyelemre méltóak a megállapítások, illetve a már több mint másfél évtizedes rendszeresség és módszeresség a közvéleménynek pontos megismerésére.

(*Fatáj*)